

**GÖRKƏMLİ ALİM, SEVİMLİ MÜƏLLİM,
MÜDRİK EL AĞSAQQALI****Azad QURBANOV*****Bakı Dövlət Universiteti İnformatika kafedrasının dosenti,
fizika-riyaziyyat elmləri üzrə fəlsəfə doktoru***

BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının Akademiki, “Şöhrət” ordenli, Prezident təqaüdçüsü, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, Əməkdar mədəniyyət işçisi, Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin prezidenti, Bakı Dövlət Universiteti Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Alı oğlu Xələfov Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin yaradıcısı, bu sahədə elmi məktəb yaratmış tanınmış alim, sevimli müəllim, bacarıqlı elm və təhsil təşkilatçısı, Vətəninə və xalqını canından əziz bilən və Azərbaycan dövlətçiliyinə və mədəniyyətinə xidmət etməyi şərəf işi hesab edən əsl vətəndaş və ictimai xadimdir.

Professor Abuzər Xələfov Azərbaycan elminə və mədəniyyətinə böyük töhfələr vermişdir. O, mədəniyyət tarixi, kitabxana-informasiya fəaliyyətinə dair zəngin elmi irs yaratmış, kitabxana şəbəkəsinin təşəkkül tapmasında əvəzsiz xidmətlər göstərmiş, BDU-da Kitabxanaçılıq fakültəsinin təşkilatçılarından biri olmuş və ona 25 il rəhbərlik etmişdir. Bu gün də Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin bütün fəaliyyəti, uğurları, problemlərin həlli professor Abuzər Xələfovun adı ilə bağlıdır. Universitet kollektivi və kitabxana ictimaiyyəti haqlı olaraq bu fakültəni “Abuzər müəllimin fakültəsi” adlandırır.

Professor Abuzər Xələfov görkəmli və məhsuldar bir alimdir. O, 500-dən çox elmi əsərin müəllifidir. Abuzər müəllimin qələmindən çıxmış hər bir əsər, istər monoqrafiya və dərslikləri, istərsə də ən kiçik həcmli məqalələri elm aləmində öz mötəbərliyi ilə fərqlənir. Kitabxanaşünaslıq nəzəriyyəsinin inkişaf tarixi, kitabxanaşünaslığın metodologiya və metodikasının əsasları, kitabxanaşünaslığın elmlər sistemində yeri, kitabxana-informasiya fəaliyyətinin problemləri, Azərbaycanda kitabxanaçılıq-biblioqrafiya təhsilinin təşkilati və pedoqoji məsələləri Abuzər Xələfovun elmi yaradıcılığında sistemli və kompleks şəkildə tədqiq edilmişdir. Alimin tarixi qaynaqlara əsaslanan əsərləri həmişə aktual olmuş, dövrlə və zamanla səsleşmişdir. 50 ildən artıqdır ki, çoxsaylı kitabxana ictimaiyyəti, tələbə və müəllim heyəti, alim və tədqiqatçılar onun elmi-pedoqoji irsindən bəhrələnilər və zaman-zaman faydalanacaqlar.

Professor Abuzər Xələfovun elmi irsi Azərbaycan mədəniyyət tarixində ayrıca bir mərhələ təşkil edir və çoxsaylı monoqrafiyaya və dissertasiyaların tədqiqat obyektidir. Abuzər müəllimin Azərbaycan mədəniyyət tarixinə xidmətini yalnız Biruninin Şərqi İran, Hindstan və Şərqi Türkünstanda islama

qədərki əlyazmalarının biblioqrafiyasını yaratmaqla bəşəriyyətin mədəniyyət tarixinə göstərdiyi əvəzsiz xidməti ilə müqayisə etmək olar. Azərbaycan mədəniyyət tarixinin tədqiqatçıları üçün Abuzər müəllimin elmi irsi həтта bir neçə əsrdən sonra belə etibarlı tarixi mənbə olaraq qalacaqdır.

Professor Abuzər Xələfovun fitri istedadı malik novator alim, sevimli müəllim və qayğıkeş bir insan kimi yaşadığı 80 -illik mənalı ömrü, keçdiyi şərəfli həyat yolu hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir alim və gənc kitabxana-informasiya mütəxəsisləri üçün həyat və mənəviyyət dərəsi, kamillik və müdriklik məktəbidir.

Professor Abuzər Xələfov heç kəslə müqayisə etmək olmaz. Abuzər müəllim alicənab, ədalətli, qayğıkeş bir insan kimi təkrar olunmazdır. Şəxsən mənim üçün professor Abuzər Xələfov Azərbaycan ziyalısının şərəf və ləyaqət rəmzidir.

Professor Abuzər Xələfov gözəl pedaqoq və sevimli müəllimdir. Abuzər müəllim öz tələbə və aspirantlarına təkcə elm öyrətməmiş, bir ata kimi onlara qayğı və xeyirxah münasibət göstərmiş, onların peşəkar ixtisasçı kimi yetişməsi üçün bütün imkanlardan istifadə etmişdir.

Professor Abuzər Xələfov istedadlı gənclərin hamisidir. O, təkcə öz tələbə və aspirantlarının deyil, bir çox digər peşə sahiblərinin bir pedaqoq, alim, rəhbər işçi kimi formalaşmasında əvəzsiz xidmət göstərmişdir. Mən böyük minnətdarlıq hissi ilə qeyd etmək istərdim ki, informatika sahəsində çalışmışıma görə Abuzər müəllimə borcluyam. 1999-cü ildə Abuzər müəllim məne informatika elmi ilə ciddi məşğul olmağı tövsiyə etdi və bu illər ərzində yeniləşən dünyada kitabxana-informasiya fəaliyyətinin problemlərinin öyrənilməsində məne daim qayğı və köməklik göstərmiş, tədqiqat istiqamətlərimi müəyyənləşdirmişdir. Mən buna görə özümü professor Abuzər Xələfovun tələbəsi hesab edirəm və bütün ömrüm boyu görkəmli alimimizə minnətdar olacam.

Abuzər müəllim novator alimdir. O, həmişə ən müasir və aktual problemlərlə məşğul olmuş və olmaqdadır. Onun rəhbərliyiylə yerinə yetirilən tədqiqat işləri elmi-praktiki əhəmiyyətinə görə böyük dəyəərə malik olmuş və elmi ictimaiyyət tərəfindən həmişə böyük maraqla qarşılanmaqdadır.

Professor Abuzər Xələfov bir fenomen şəxsdir. O, insani keyfiyyətlərinə görə ən ali pillədə duran ziyalılarımızdan biridir. Abuzər müəllim öz dərin zəkası, prinsipal mövqeyi, müdrikliyiylə təkcə Vətənimzdə deyil, Azərbaycandan çox-çox uzaqlarda da böyük hörmət qazanmışdır.

Abuzər müəllim həmişə və hər yerdə birinci olmağı bacaran, kamil və mənəvi cəhətdən saf insanlarla dostluq edən, dostluqda sədaqətli insandır. Onun məne dediyi bir sözü heç zaman unutmayacam: “Zaman onsuz da dostlarımızı əldən alır. Ona görə dostların qədrini bilmək lazımdır. Yaş artdıqca yeni dost qazanmaq çətinləşir. Buna görə dost itirməyə haqqımız yoxdur”.

“İnsan doğulandan öləndək öyrənməyə cəhd etməli və bildiklərini öyrətməlidir” fikiri Abuzər müəllimin həyat devizidir. O, həmişə söhbətlərində müasir insan üçün mütaliənin zəruriliyini vurğulayır və “öyrəndiklərimiz bir zərrə halında olsa belə yenə də bizim hər iki dünyamız üçün bir nur, bir işıq olacaq” kəlamını təkrar etməyi çox sevir. Abuzər müəllim öyrənməklə yanaşı öyrədənlərin əməyinə həmişə yüksək qiymət verir və Həzrət Əlinin “*Kim mənə bir hərf öyrətmiş olsa mənə özünə qul etmiş olar*” hədisinə istinad edir. O, həmişə öz müəllimlərini böyük sevgi və kövrək hisslərlə xatırlayır, onlarla fəxr etdiyini və onlara borclu olduğunu qeyd edir. Lakin təssüf hissilə qeyd etmək lazımdır ki, elə adamlar var ki, nəinki öz müəlliminin onun üzərindəki əməyini etiraf etməyi özünə əksiklik sayır, hətta kimlərə xoş gəlsin deyər müəlliminin xidmətlərini digər millətin aliminin adına yazır. Bunu həmin adamın bir insan kimi deqratasiyasının başlanğıcı hesab etmək olar.

Abuzər müəllim iş yoldaşlarına, tabeliyində olanlara qarşı çox diqqətli və kömək üçün ona müraciət edənlərə qarşı həmişə xeyirxahlıq və həssaslıq göstərir. Abuzər müəllim, sevdiyi insanların, xüsusilə dünyasını dəyişmiş müəllimlərin, dostlarının xatirəsini yaşatmaq üçün bacardığını edir, əksəriyyəti haqqında xatirələr, məqalələr yazmış, onların əsərlərinin təbliği, təkrar çapı üçün çalışmışdır.

Professor Abuzər Xələfov heç vaxt müəllim peşəsinə və ədalətə xəyanət etməmiş, həmişə prinsipial mövqeyi ilə seçilmiş, haqqı müdafiə etmişdir. Hamı onu mübariz bir insan kimi tanıyır. Abuzər müəllim bütün fəaliyyəti boyu bəzi “orta əsr feodal düşüncəli rəhbərlərin” qeyri-qanuni hərəkətlərinə qarşı mübarizə aparmış, öz məntiqi və müdrikliyi ilə bu mübarizədə qalib olmuşdur. Bu xüsusiyyət Abuzər müəllimin mənəvi zəngilliyindən qaynaqlanır və babalarından, ilk növbədə atası Alı Xələfoğlundan ona genetik olaraq ötürülmüşdür. Alı Xələfoğlu öz silahlı dəstəsilə Abbasqulu ağa Şadlinskiyə qarşı mübarizə aparmışdır. Sonradan o, Göyçə mahalında müxtəlif ali vəzifələrdə çalışaraq bütün ömrü boyu azərbaycanlıların hüquqlarını qorumuşdur. Məhz onun xidmətlərinə və böyük nüfuzuna görə kommunist cildinə girmiş daşnaklar Göyçə mahalında 1930-38-ci illərdə böyük miqyaslı repressiyalar apara bilməmişdir. Alı Xələfoğlu tutduğu yüksək vəzifələrə baxmayaraq heç zaman ermənilərə inanmamış, həmişə öz xalqının mənafeyini ən yüksək səviyyələrdə mərdliklə müdafiə etmişdir. Bu mərdliyinə görə ermənilər ondan qorxur və ona hörmət edirdilər.

Abuzər müəllim təvazökar insandır və öz peşəsinin vurğunudur. O, kitabxanaçı peşəsinə ən ülvi və şərəfli peşə hesab edir və tələbələrinə bu peşəyə layiq mütəxəssislər olmağı tövsiyə edir.

Abuzər müəllim müdrik bir insandır. O, səhvləri bağışlamağı bacaran, xəyanətlə isə barışmaz bir şəxsiyyətdir. Alimin fikrincə: “Hər bir insan səhv

edə bilər, amma ətrafdakıların borcu həmin adama öz səhvini düzəltməyə köməklik göstərməsidir. Səbəbindən asılı olmayaraq xəyanəti bağışlamaq olmaz. Digərinə xəyanət etmiş adam sabah sənə, xalqına xəyanət edəcəkdir.”

Abuzər müəllim əməlisaleh insan, dinimizə, adət-ənənələrimizə böyük hörmət bəsləyən və əməl edən bir şəxsdir. O, İslam dininin üç müqəddəs ocağını – Məkkədə müqəddəs Kəbənin, Məşhəd şəhərində İmam Rzanın, Kərbəla şəhərində İmam Hüseynin məzarını ziyarət etmişdir.

Abuzər müəllim bir el ağsaqqalıdır. O, müdrikliyi və əməlləri ilə bu qeyri-rəsmi titula hələ cavan yaşlarından sahib olmuşdur. Abuzər müəllim 50-ci illərdən başlayaraq kənddən gəlmiş kasıb balalarının təhsil alması və layiqli millət övladı olması üçün hər şey etmişdir. Abuzər müəllim öz əqli və qərəzsiz mövqeyi ilə çox konfliktləri həll etmiş, problemlərin həllinə dair həmişə dəyərli məsləhətlər vermişdir. Professor Abuzər Xələfov bu gün çoxsaylı ictimai vəzifələri ilə yanaşı BDU-nun Ağsaqqallar Şurasının sədridir. Ağsaqqallar Şurası BDU-nun ictimai həyatında mühüm vəzifələr yerinə yetirir və universitetin idarə olunması və gələcək inkişafı barədə bir sıra məsələləri işləyərək Elmi Şuraya təqdim etmişdir.

Professor Abuzər Xələfov gözəl ailə başçısı, etibarlı həyat yoldaşı, qayğıkeş ata, sevimli babadır. Abuzər müəllimin ailəsi böyük Sevgi üzərində qurulmuş, qarşılıqlı məhəbbət və hörmət əsasında yaşayan bir ailədir. Abuzər müəllim ailənin, hər bir kişinin, xüsusilə yaradıcı insanın həyatında rolu haqqında mənimlə dəfələrlə söhbət etmiş, bu söhbətlərdə həyat yoldaşı Adilə xanım haqqında böyük məhəbbət və hörmətlə danışmış, onun əvəsiz insan olduğunu qeyd etmişdir. Abuzər müəllim üç oğul atasıdır. Onun oğulları Azər, Asəf və Elçin Azərbaycan dövlətçiliyinə xidmət edən şəxslərdir və böyük hörmət və nüfuz sahibləridir.

Professor Abuzər Xələfov öz əməllərilə müdriklik zirvəsi yaratmışdır. Bəzi qısqanc insanlar dərk etməlidir ki, bu zirvə Aleksandr Puşkinin dediyi kimi “əlçatmazlıq heykəlidir” və ona heç bir vəzifə ilə, maddi imkanlarla çatmaq olmaz. Bu zirvəyə yalnız fitri istedad, peşəkarlıq, mərdlik, mübarizlik, xeyrxahlıq, mənəvi paklıq və insanlara sevgi ilə çatmaq olar.

Abuzər müəllimin çoxsahəli fəaliyyətinin ciddi və hərtərəfli tədqiqata ehtiyacı vardır. Mən xahiş edərdim ki, bizim alimlər magistr və doktorantlara mövzu təklif edərkən bu istiqamətə diqqət yetirsinlər. Bu, Azərbaycan tarixi və milli ideologiyasının təkmilləşməsi üçün əhəmiyyətlidir.

Əziz Abuzər müəllim, Sizin 80-illik yubileyinizi təbrik edir, sizə can sağlığı, daha böyük elmi nailiyyətlər arzu edirəm. Biz - Sizin yetirmələriniz Sizi sevir, Sizinlə fəxr edirik. Siz bizim mənəvi atamız, idealımızsınız!